

прот. Олексій Моргаєвський

Протоієрей Олексій Моргаєвський і його служіння в Жидичині

протоієрей Миколай Цап

У цій статті висвітлюється історія Жидичинського монастиря і храму, а також досліджується життєвий шлях і священниче служіння українського пастиря, багатолітнього настоятеля цієї парафії протоієрея Олексія Моргаєвського.

Ключові слова: Жидичин, святий Миколай, храм, монастир, єпархія, парафія, єпископ, настоятель, повіт.

Жидичин – одне з найдавніших поселень Волинського краю. Перша писемна згадка про нього зустрічається в Іпатіївському літописі у XIII ст. З того часу відомий і Жидичинський Свято-Миколаївський монастир, який в літературі датується часом перед 1227 роком, та його чудотворна ікона Святого Миколая, яка за писемними джерелами походить з XII століття. Більш точну дату заснування обителі зможуть дати лише дані майбутніх археологічних розкопок (зокрема, якби вдалося виявити точно датовані чернечі поховання в первісному монастирському храмі)¹.

Згідно з церковною традицією до згаданого образу приходив помолитись князь Данило Галицький. Його подорож була зумовлена важливими подіями і суспільно-політичними обставинами того часу. Саме тоді галицький князь поставив собі за мету об'єднати своє князівство, розширити його межі, посилити власний політичний вплив. Така позиція князя Данила була виправданою. Над руськими землями нависла загроза монголо-татарського поневолення. Данило Романович чудово

¹ Мицько І. Никола Святоша – Николай Жидичинський – Нікалай Мажайський // Миколаївські читання: Матеріали II-го наукового семінару, присвяченого пам'яті луцького князя і святого Православної Церкви Святослава-Миколи Святоші та святого Чудотворця Миколая Мирлікійського / Авт.-упор. Г. Марчук. – Луцьк, 2008. – С. 20.

розумів, що зміцнити опір можливо лише при умові єдності Галицько-Волинських земель².

6 грудня 1227 року, як свідчить «Літопис руський», «... поїхав Данило в Жидичин поклонитися і помолитися святому Миколі»³. На жаль, ця ікона, як найдавніша пам'ятка іконопису на Волині, була втрачена в роки Першої світової війни. Вона була евакуйована в один із храмів Житомира і безслідно зникла.

Деякі сучасні дослідники припускають, що ікони в Жидичині могло й не бути, оскільки будь-яких підтверджень існування давньої жидичинської ікони джерела, на превеликий жаль, не дають. З контексту літопису є незрозумілим, про що йдеться: чи про мощі святого, чи якесь його зображення⁴. При цьому на їхню думку є безсумнівним, що літописне «молитися» передбачало наявність у монастирі якогось настінного чи іконописного, або й скульптурного сакрального твору із зображенням святого Миколая. Вони вважають, що відповісти сьогодні остаточно, чи була реальністю Жидичинська ікона в 1227 році і чи вона ж була в 90-их роках XIX століття, можна лише за умови віднайдення самої ікони або вагомих про неї документальних свідчень⁵.

Довгий час датою побудови Свято-Миколаївського храму, який є композиційним центром монастиря, вважався 1723 рік. Проте в церкві є підтвердження, що вона на початку XVIII століття не будувалася, а відбудовувалася. У ній зберігається архітектурна деталь, так зване підкупольне яблуко, яке зняли під час капітального ремонту в 1982 році. На ньому є два написи:

«Цей храм закладено львівським єпископом Гедеоном Балабаном у 1594 році»; «Цей храм закладено холмським єпископом Йосифом Левицьким у 1723 році»⁶.

² Майданець І. За рядками першої літописної згадки // Миколаївські читання: Матеріали I-го наукового семінару, присвяченого пам'яті луцького князя і святого Православної Церкви Святослава-Миколи Святоші та святого Чудотворця Миколая Миралікійського / Авт.-упор. Г. Марчук. – Луцьк, 2007. – С. 7.

³ Літопис руський / Пер. з давньорус. А. Є. Махновця; Відп. ред. О. В. Мишанич. – К., 1989. – XVI – С. 383.

⁴ Мицько І. Никола Святоша – Николай Жидичинський – Нікалай Мажайський... – С. 19.

⁵ Бірюліна О., Рудецький П. Ікона святого Миколая з Жидичина: реальність чи міф? // Миколаївські читання: Матеріали I-го наукового семінару... – С. 55-56.

⁶ Чоловічий монастир Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату. – [Електронний ресурс].

Отже, можна припускати, що православний єпископ розпочав зводити цей храм, а уніатський його відбудовував.

Храм залишався монастирським до часу ліквідації уніатського монастиря в 1828 році, після чого він був переданий громаді і став парафіяльним.

У літературі є згадки про «квартирування в 1911 році у монастирському приміщенні штабу 11 Ізюмського полку Його Імператорської величності Генріха Пруського». До Першої світової війни в будівлі монастиря знаходився храм «почаївського подвір'я в ім'я святих мучеників Віленських Антонія, Іоанна і Євстафія». У 1915 році під час окупації австрійськими солдатами він був зруйнований. Іконостас з цього храму парафіянами був знайдений в окопах, зберігався деякий час в Жидичинській церкві, пізніше переданий до храму села Борохова⁷.

На початку 30-их років ХХ століття споруда монастиря передається церкві. Видатний діяч Української Церви митрополит Полікарп (Сікорський) організував у ній свою літню резиденцію, так звані архієрейські палати, яка діяла тут до 1943 року⁸. У 1936 році під його керівництвом у Жидичині працювала комісія з перекладу Священного Писання українською мовою.

Більше чверті століття з 1935 до 1962 року настоятелем жидичинської парафії був протоієрей Олексій Моргаєвський, який походив з давньої української духовної родини. Народився майбутній пастир 16 березня 1892 року в Осекрові Володимир-Волинського повіту в сім'ї протоієрея Юліана і Катерини з роду Тарнавських.

Батько, отець Юліан Моргаєвський, служив на Турійщині, наприкінці ХІХ століття був священиком у Миколаївській церкві села Осекрова, а на початку ХХ століття на парафії Іоана Предтечі в Чорнійві. Під час Першої світової війни, у 1915 році, разом із сім'єю був евакуйований у село Соснівку Житомирського повіту, де служив священиком до своєї смерті в 1920 році⁹.

Олексій Моргаєвський після закінчення навчання в Милецькому духовному училищі в серпні 1906 року поступив у Волинську духовну

⁷ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 31.

⁸ Державний архів Волинської області (далі: ДАВО). – Ф.Р-393а, оп. 3с., спр. 11. – Арк. 105.

⁹ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №748. Прот. Моргаєвський Євстафій Юліанович. – Арк. 60.

семінарію, у якій навчався до червня 1912 року. З вересня того ж року продовжив навчання у Тифліській духовній семінарії, повний курс якої закінчив 29 травня 1914 року і був зарахований

«педагогічним зібранням Семінарського Правління та затверджений Преосвященним Піменом (Пеговим, † 1937), єпископом Єреванським, вікарієм Грузинської єпархії, тимчасово керуючим Грузинським екзархатом, до першого розряду вихованців семінарії»¹⁰.

20 серпня 1914 року його призначено псаломщиком у село Мнишин Острозького повіту, де одночасно він виконував обов'язки вчителя. У 1918 році переведений на посаду вчителя народної школи до села Олексин Рівненського повіту, на якій працював до кінця 1920 року. Саме тут одружився з Ганною Олександрівною Новак-Мойсієвич, яка народилася 1 серпня 1892 року в Клевани і на той час проживала в Олексині. Вона була вчителькою місцевої школи. Таїнство шлюбу відбулося 5 травня 1919 року в Успенському храмі села Глинська Рівненського повіту, яке здійснив настоятель парафії священник Павло Платонович Тарнавський.

15 грудня 1920 року члени Духовного правління в справах Православної Церкви у Володимир-Волинському повіті на чолі з протоієреєм Арсенієм Бордюговським звертаються до єпископа Кременецького Діонісія (Валединського) і просять затвердити колишнього вчителя Велико-Олексинського народного училища Олексія Моргаєвського на посаду настоятеля Свято-Ільїнської церкви села Дорогинич Володимир-Волинського повіту і рукоположити його в сан ієрея¹¹. Владика задовільнив прохання, наклавши 18 грудня відповідну резолюцію із зазначенням дати хіротонії.

Духовний сан Олексій Моргаєвський отримав у 1921 році, а саме: 22 лютого в день віддання Стрітєння Господнього був рукоположений на диякона, а 26 лютого прийняв сан священника. Обидві хіротонії звершив владика Діонісій, єпископ Кременецький в Хрестовій Іоано-Предтеченській церкві.

¹⁰ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 105.

¹¹ Там само. – Арк. 102.

За два дні до священичої висвяти диякон Олексій звертається письмово до владики і просить направити його священиком замість Дорогинич на вакантну парафію в село Добриводку Дубенського повіту. У проханні він писав, що літом минулого 1920 року помер батько і на його утриманні залишилася мама і двоє дітей шкільного віку, а Дорогиничська парафія є невеликою і нараховує до 600 парафіян. 27 лютого 1921 року отець Олексій отримав призначення на Добриводку. З 12 січня 1923 року був помічником благочинного.

Згідно з резолюцією владики Діонісія, 7 серпня 1923 року священиків села Добриводки Дубенського повіту Олексія Моргаєвського і села Носовиці того ж повіту Михаїла Корольчука на їх прохання переміщено одного на місце другого¹². На окружному соборчику за пропозицією благочинного отця Всеволода Васькевича 14 грудня 1925 року отця Олексія обрано, а 29 січня 1926 року затверджено духовною консисторією помічником благочинного по страхових справах 5 округу Дубенського повіту.

21 вересня 1931 року з благословення митрополита Діонісія знову відбувся обмін парафіями: отця Олексія Моргаєвського переведено в с. Злочівку Дубенського повіту, а отця Єлисея Центелевича до с. Носовиці згаданого повіту. Тут отець служив протягом трьох з половиною років і багато потрудився на користь громади, збудувавши Свято-Покровський храм. Згодом, через 20 років, отець Олексій, пишучи прохання на ім'я патріарха Олексія (Сіманського), у якому спростовував безпідставні звинувачення його єпископом Панкратієм щодо українізації церкви в селі Злочівка, згадував:

«В рапорте Владыки Панкратия указывается факт такой недисциплинированности, как самочинная якобы украинизация церкви в с. Злочевке... В Злочевке я застал приход уже украинизированным. Работу эту в Злочевке провел мой предшественник о. Елисей Центелевич, который живет на покое в г. Кременце...

Если речь зашла о Злочевке, то скажу несколько слов... Мой предшественник о. Елисей Центелевич был хороший священник: молодой, энергичный, деятельный. Церковь в Злочевке погибла

¹² Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 95.

*во время войны 1914 года. Одиннадцать лет пробыл о. Елисей в Злочевке, 11 лет носился с мыслью о постройке храма и почти ничего не мог сделать в значительной степени благодаря про-
искам местного ксендза, костел и резиденция которого нахо-
дилась рядом с церковью... и вынужден был уйти из Злочевки,
уступив в 1931 году это тяжелое наследие мне. А мне, его преем-
нику Господь помог на втором году пребывания в Злочевке возд-
вигнуть благолепный каменный храм»¹³.*

З благословення преосвященного Симеона (Івановського), єпископа Кременецького, 14 жовтня 1933 року на Покрову відбулося освячення нової церкви в Злочівці. Чин освячення очолив Дубенський повітовий протоієрей Іоан Карвовський у співслужінні повітового місіонера протоієрея Михаїла Іваськіва, помічника благочинного 2-го округу Дубенського повіту протоієрея Мефодія Чуйковського, села Лисина протоієрея Іоана Віктороського і села Великі Дорогостаї священника Петра Тарнавського, а також Дубенського соборного диякона Федора Берсана. На богослужінні присутніми були представники місцевої влади і прибувший з Луцька сенатор Маслов. Від парафіян подяку висловили Лука Шепелюк і Яким Вейтюк. За побудову храму настоятеля нагороджено наперсним хрестом, а громаду благословенною грамотою. Під час будівництва церкви в громаді стався був поділ із-за того, що храм побудований на попередньому місці, а закладений в полі за селом недобудований через відсутність коштів з частиною людей перейшов на унію. Однак своїм авторитетом і тактовністю отцю Олексію вдалося об'єднати громаду¹⁴.

1 лютого 1935 року отець Олексій Моргаєвський пише прохання на ім'я архієпископа Волинського і Кременецького Олексія (Громадського) про призначення його в село Жидичин Луцького повіту. Владика Олексій своєю резолюцією від 4 лютого переводить отця Моргаєвського до Жидичина, а в Золочівку направляє бувшого настоятеля Купичівської парафії Ковельського повіту протоієрея Авдія Концевича¹⁵.

¹³ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 33.

¹⁴ Там само. – Арк. 72.

¹⁵ Там само. – Арк. 69.

Протоієрей Павло П'ятаченко з Жидичина отримав призначення до села Піддубці Луцького повіту на місце О. Варжанського, якого переміщено до села Головина Костопільського повіту. Передача Жидичинської парафії відбулася 20 лютого 1935 року в присутності прот. Павла П'ятаченка, священника Олексія Моргаєвського, церковного старости Родіона Чигрина і ключника Ігната Пасічника.

З перших днів перебування отця Олексія в Жидичині на парафії панував український дух, отець був найближчим помічником і порадиником владики Полікарпа. Так тривало до початку 1944 року, коли владику покинув рідну землю і виїхав за кордон, а отець Олексій змушений був написати 22 травня 1944 року прохання на ім'я преосвященного Пітіріма (Свірідова), єпископа Курського, уповноваженого Екзарха України по Волинській області про прийняття його до юрисдикції патріарха Московського і всієї Русі.

У лютому 1944 року Миколаївська церква Жидичина внаслідок ворожого бомбардування зазнала руйнування. Повністю був зруйнований дах східної частини храму, пошкоджені стіни, вікна. Для забезпечення безперервного звершення богослужінь зразу була заново перекрита церква, встановлені вікна і двері. На літо громада планувала продовжити відновлювальні роботи. Але тоді ще тривала війна, і саме літом 1944 року Волинська область формувала свою танкову колону для відправки на фронт. Жидичинська парафія на чолі зі своїм настоятелем Олексієм Моргаєвським відгукнулась на цей патріотичний заклик і, не задумуючись, віддала «на кесареві потреби те, що належало Богові».

На кошти, заплановані для ремонту церкви, вона придбала танк і відправила його в склад Волинської танкової колони. Це не був єдиний випадок допомоги жидичинців армії. З архівних джерел відомо, що в 1945 році о. Олексій Моргаєвський від своєї парафії перечислив у фонд військовослужбовців і сиріт – 3,520 крб., фонд інвалідів війни – 300 крб. Серед інших парафій району це була найбільша сума. Крім цього, Ківерцівське благочиння внесло на 4-ий Державний Заєм 20,500 крб., з них Жидичинська парафія 11,000 крб.¹⁶.

Зразу ж після війни, користуючись випадковим перебуванням у Жидичині київського художника-іконописця, храм збагатився іко-

¹⁶ ДАВО. – Ф.Р-393, оп. 1, спр. 2. – Арк. 160.

нами прекрасного художнього письма. Повністю були написані всі ікони для іконостасу, горнього місця і жертовника, за що громада заплатила більше 50 тисяч карбованців, крім трьох образів пожертвованих окремими особами.

Наприкінці 1940-х років матеріальні умови громади погіршилися, тому відновлювальні роботи хоч і продовжувалися, але набагато повільніше. Згідно з розпорядженням Патріаршого екзарха від 7. 05. 1951 р. за №1033 і циркуляра №6 єпископа Волинсько-Ровенського Панкратія від 12. 05. 1951 за №1366 було проведено технічний огляд усіх церков єпархії і складено по районах на кожен храм відповідний акт, у якому зазначалося: склад комісії, стан церковної споруди і дата її побудови, рекомендації по реставрації, а також додавалися фото храму.

У Жидичині такий огляд церкви відбувся 1 червня 1951 року. До складу входили: завідуючий відділом сільського і колгоспного будівництва при Ківерцівському райвиконкомі Коробенко Павло Константинович; настоятель храму прот. Моргаєвський Олексій Юліанович і члени церковної ради Жидичинської церкви: Терпеля Павло Макарович, Лигоцький Феодосій Петрович і Терпеля Анфім Филімонович. В акті серед іншого зазначено:

«Вся головна несуча і зв'язуюча конструкція будівлі (тобто фундамент, стіни, верхнє перекриття, а також дах) перебуває в задовільному стані. Під час останньої війни церква була пошкоджена... частково після бомбардування відновлена, решта пошкоджень потребують капітального ремонту... церква відповідає своєму призначенню і безпеки для віруючих не становить»¹⁷.

Однак, незважаючи на такий висновок комісії, єпископ Панкратій 16 жовтня 1951 року інформував благочинного Ківерцівського району прот. Василя Закидальського і настоятеля храму про необхідність терміново провести ремонт Свято-Миколаївської церкви в Жидичині, бо інакше в даній церкві буде заборонено звершення богослужінь.

Не маючи необхідних коштів на проведення ремонту храму, отець Олексій вирішив на початку березня 1952 року звернутися за допомогою та сприянням в отриманні грошової позики в сумі 10-15 тисяч крб.

¹⁷ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Справа №11 Акты тех. осмотра церковей Киверецкого р-на Вольнской обл. – Арк. 12.

до митрополита Крутицького і Коломенського Миколая (Ярушевича † 1961), з яким довгі роки листувався і підтримував духовний зв'язок. Владика Миколай наприкінці 1940 року був призначений архієпископом, з 9 березня 1941 року – митрополитом Волинським і Луцьким, Екзархом Західних України і Білорусі з осідком у Луцьку¹⁸. З того часу між владикою і громадою склались добрі взаємовідносини. Митрополит часто бував у Жидичині, цікавився життям парафії. Саме завдяки його сприянню 26 березня 1952 року було прийнято рішення Господарським Управлінням при Священному Синоді, затверджене патріархом, про виділення 15 тисяч крб., як пожертву на відновлення колишнього монастирського храму в Жидичині. Громада дізналася про це в день Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Довідавшись про виділену фінансову допомогу на Жидичинську церкву, єпископ Панкратій виступив проти, звернувшись 9 квітня 1952 року до патріарха з рапортом, у якому просив не надсилати кошти згаданій громаді, оскільки в єпархії є храми більш зруйновані і набагато бідніші, радив перечислити на єпархіальній рахунок. Характеризує отця Моргаєвського як недисциплінованого священика в минулому і тепер, маючи на увазі про відстоювання отцем української мови в богослужінні і приналежність його в 1942-1944 роках до УАПЦ юрисдикції єпископа Полікарпа. Серед іншого владика писав:

«Кроме того – есть еще некоторая специфическая особенность в этом вопросе, в силу которой я не нашел-бы возможным оказать сейчас денежную поддержку Жидичинскому приходу, а именно: Жидичин являлся летней резиденцией бывшего епископа Поликарпа Сикорского, его излюбленным местопребыванием, а настоятель Жидичинского храма являлся домашним священником б. епископа Поликарпа и это подчеркивает сам о. Моргаевский, когда просил Преосвященного Питирима "принять под юрисдикцию Московского Патриарха», а не в молитвенное общение с Московской Патриархией"»¹⁹.

¹⁸ Цап Миколай, прот. Протоієрей Стефан Грушко – настоятель Хрестовоздвиженської церкви м. Луцька // Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцька міська громада: історія, традиції, люди. Матеріали XXVI Волинської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції. Луцьк, 9-10 листопада 2007 р. – Луцьк, 2007. – С. 183.

¹⁹ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа № 648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 47.

У своєму проханні на ім'я Московського патріарха 18 червня 1953 р. протоієрей Олексій Моргаєвський, спростовуючи звинувачення єпископа Панкратія, писав:

«Несколько слов о своем "полицарповстве". Я сын Воыни, я сын древней украинской духовной семьи на протяжении столетий передававшей на Воыни священство от отца к сыну. С первого дня своего священства я стал служить по-украински. Рукополагавший меня Владыка Дионисий и сам некоторые возгласы при моей хиротонии произносил на украинском языке и меня благословил идти тем путем. То было в 1921 году, о Полицарпе тогда еще никто не знал и слуху его еще не было на Воыни. И с тех пор и до сего дня я воздаю хвалу Господу моему на родном мне языке. Позже некоторые духовные работники пытались отнять у меня это право, но я твердо хранил его и никому не отдавал того, что даровано мне было Главою церкви. В этом заключалась вся моя недисциплинированность. Да и обвинители мои часто были людьми «нетвердых правил». В отношении себя часто говорили мне, что они принципиально не могут служить по-украински, но в трудную для нашей церкви годину забыли о своих принципах и с легким сердцем перешли на польский богослужебный язык для украинской паствы»²⁰.

Жидичинська громада цієї пожертви так і не отримала, а подальша доля цих коштів невідома, оскільки після рапорту єпископа Панкратія, питання виділення пожертви було призупинено.

Громадою двічі за отця Олексія Моргаєвського проводився зовнішній капітальний ремонт храму в 1954 і 1958 роках на пожертви, зібрані парафіянами і виділену єпархією позику в сумні 12 тисяч крб.

Крім Жидичина, отець Олексій обслуговував громаду села Жабка. З давніх часів небесним покровителем це село визнавало святого Іоана Богослова. Цей день, 21 травня, завжди святкувався надзвичайно урочисто. Звершувалася Літургія біля фігури-хреста або ж в одній із хат, після якої відбувалось освячення домівок. У післявоєнні роки урочистість таких святкувань зменшилась, але богослужіння відбувалися²¹.

²⁰ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 32-33.

²¹ Там само. – Арк. 23.

З середини 1950-их років атеїстична влада, здійснюючи тиск на правлячого єпископа, всіляко намагалася заборонити таке богослужіння в Жабці. Остання служба була звершена отцем Олексієм Моргаєвським у 1957 році, за що він від єпископа Панкратія отримав сувору догану із занесенням в послужний список, а в разі повторення буде звільнений за штат. І це при тому, що благочинний церков Ківерцівського району протоієрей Яків Іщук 30 червня 1959 року подавав у єпархію таку характеристику:

«Протоієрей Моргаєвський Олексій у всіх відношеннях культурний, освічений, є прикладом для інших і водночас скромний пастир. Як у парафіян, так і серед духовенства користується великим авторитетом, повагою і любов'ю, завдяки чому заслужено і достойно виконує обов'язки духівника округу»²².

За своє служіння свої перші чотири священничі нагороди пастир отримав від митрополита Діонісія: набедренник – 1922 р., скуфія – 1925 р., камілавка – 1929 р., золотий наперсний хрест – 1933 р. Саном протоієрея нагороджений патріархом Сергієм (Старгородським) – 1940 р. Палицею нагороджений архієпископом Полікарпом – 1942 р. Хрестом з оздобами нагороджений патріархом Олексієм (Сіманським) – 1948 р.

Протоієрей Олексій Моргаєвський разом з матушкою Анною мали три дочки: Катерину, народилася 4. 01. 1920 р., працювала вчителем у Ківерцівській середній школі; Галину, народилася 13. 05. 1922 р., працювала вчителем середньої школи села Мирогоща Дубнівського району, і Наталію, народилася 1927 р., закінчила географічний факультет Львівського університету.

В отця Олексія Моргаєвського був брат і три сестри: протоієрей Євстафій Моргаєвський, народився 14. 02. 1908 р. У 1943 році одружився з Єлизаветою Максимівною Туз, дочкою священника в Замшанах²³. У тому ж році рукоположений у сан священника єпископом Полікарпом (Сікорським) і призначений настоятелем у село Замшани Старовижівського району. Повторно рукоположений

²² Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – Арк. 20.

²³ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №748. Прот. Моргаєвський Євстафій Юліанович. – Арк.39.

єпископом Курським Пітірімом на диякона – 20.06.1944 р., на священника – 21.06.1944 р. З 1943 по 28.07.1948 рр. – настоятель село Замшани Старовижівського району. З 28.07.1948 р. по 24.01.1959 р. – настоятель села Мильці того ж району. 24 січня 1959 року – вибув в Архангельсько-Холмогорську єпархію.

Сестра – Сагайдаківська Наталія, дружина протоієрея Ананія Сагайдаківського, котрий народився 1897 року, рукоположений 3.09.1922 р. З 25.05.1926 р. по 1928 р. настоятель села Вишків – Ківерці Луцького міського деканату. З 14.07.1928 р. виконуючий обов'язки декана другої округи Кременецького повіту, настоятель парафії села Бережці на Кременеччині. З 25.12.1934 р. – член духовної консисторії в Кременці²⁴. Після його смерті, Наталія проживала в Ківерцях біля дочки.

Сестра – Кондратюк Марія, працювала медсестрою в селі Дорогостаї Млинівського району.

Сестра – Моргаєвська Фекла – вчителька в Старій Вижві.

4 вересня 1962 року отець Олексій Моргаєвський за станом здоров'я був звільнений від обов'язків настоятеля Свято-Миколаївської парафії в Жидичині і зарахований за штат. Помер 15 листопада 1963 року в селі Клевань 2 Рівненського району, де прожив останні місяці свого життя. Чин похорону звершив 17 листопада настоятель Клеванської церкви протоієрей Миколай Закидальський. Матушка Анна в 1970 році переїхала на постійне проживання до Львова²⁵.

Список джерел і літератури:

1. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №648. Прот. Моргаєвський Олексій Юліанович. – 106 арк.
2. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №748. Прот. Моргаєвський Євстафій Юліанович. – 62 арк.
3. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №711. Вдова прот. Моргаєвська Анна Олександрівна. – 3 арк.

²⁴ Sosna G., ks. Troc-Sosna A. Hierarchia i kler kościoła prawosławnego w granicach II Rzeczypospolitej I Polski powojennej w XIX-XXI wieku. – Ryboly, 2012. – S.744.

²⁵ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №711. Вдова прот. Моргаєвська Анна Олександрівна. – Арк.3.

4. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Справа №11 Акты тех. осмотра церквей Киверецкого р-на Волинской обл. – 17 арк.
5. Державний архів Волинської області. – Ф. Р-393, оп. 1, спр. 2. – 168 арк.
6. Державний архів Волинської області. – Ф. Р-393а, оп. 3с., спр. 11. – 162 арк.
7. Літопис руський / *Пер. з давньорус. А. Є. Махновця; Відп. ред. О. В. Мишанич.* – К.: Дніпро, 1989. – XVI – 591 с.
8. Миколаївські читання: Матеріали I-го наукового семінару присвяченого пам'яті луцького князя і святого Православної Церкви Святослава-Миколи Святоші та святого Чудотворця Миколая Мирлікійського / *Авт.-упор. Г. Марчук.* – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2007. – 76 с.
9. Миколаївські читання: Матеріали II-го наукового семінару присвяченого пам'яті луцького князя і святого Православної Церкви Святослава-Миколи Святоші та святого Чудотворця Миколая Мирлікійського / *Авт.-упор. Г. Марчук.* – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2008. – 68 с.
10. *Цап Миколай, прот.* Протоієрей Стефан Грушко – настоятель Хрестовоздвиженської церкви м. Луцька // *Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцька міська громада: історія, традиції, люди. Матеріали XXVI Волинської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції. Луцьк, 9-10 листопада 2007 р. – Луцьк, 2007. – 254 с., іл.*
11. Чоловічий монастир Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату. [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://www.pravoslavivolyuni.org.ua/eparckhia/zhydychynskiy_monastyr
12. *Sosna G., ks. Troc-Sosna A.* Hierarchia i kler kościoła prawosławnego w granicach II Rzeczypospolitej I Polski powojennej w XIX-XXI wieku. – Ryboly, 2012. – 1007 s.

Свято-Миколаївська церква в с.Жидичин

69.

Д. І сн. № 227/1935.

св.д.
415

До Її Високочреосвященства,
Високочреосвященнішого Алексія
Архієпископа Волинського
і Кременецького

Т.
4. II. 1935. Додат.

1) Установити "Земельну" парафію, в с. Золотівка Дубельського по
св.в.м. Алексія Морозовського, с. Золотівка Дубельського по
св.в.м. Григорія, як месту осідання священника **Священника Алексія**
парафія, "Земельна" парафія - з 1 січня 1935 р.

2) На всім місцях жителів Золотівки **Морозовського**
парафія, в с. Золотівка по с. Золотівка з 1 січня 1935 р.
3) Установити "Крестинну" парафію, в с. Золотівка.
парафія, "Крестинна" парафія.

Ваше святе і милостиве о. Владико

Троханія.

Госібно прошу Ваше Високоче
освященство перенести мене на посаду
насьогодні парадії в с. Жидичин Луцького
повіту, як що ця парадія до цього
часу не замінена.

Госібно послушник
Священник Алексій Морозовський

1 лютого 1935 року.

62.

Его Пресвященству № 19

Пресвященнейшему Патриарху
 Московскому и всея Руси

23/5-44.
 Примила ея
 Е. П.

Настоятелю св. Николаевской
 церкви в Жидичине Протоієрей
 Алексій Моргаєвский
 Прошение.

Дело № 53

Покорнейше прошу Ваше Пресвященство
 принять меня под юрисдикцию Святейшего Патри-
 арха Московского и всея Руси.

Смиренный просящий
 Протоієрей Алексій Моргаєвский

23 мая 1944 г.

